

УПОВНОВАЖЕНИЙ

Верховної Ради України з прав людини

вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008, тел. (044) 298-70-33, E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua

**Чернігівська обласна військова
адміністрація**

Парафіївська селищна рада

**Національна соціальна сервісна
служба України**

ПОДАННЯ

Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

*(згідно з частиною третьою статті 15 Закону України
«Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»)*

Згідно зі статтею 101 Конституції України Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (далі – Уповноважений) здійснює парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина.

У межах здійснення парламентського контролю за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина та захисту прав кожного на території України, відповідно до статей 3, 13 та 19¹ Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», а також виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, Уповноваженим, представниками Уповноваженого, а також співробітниками Секретаріату Уповноваженого спільно з представниками громадських організацій, без попереднього повідомлення про час і мету, здійснюються відвідування місць несвободи, до яких, серед іншого, відносяться відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання територіальних центрів соціального обслуговування (надання соціальних послуг).

Статтею 5 Загальної декларації прав людини, статтею 3 Декларації про захист усіх осіб від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 7 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, статтею 2 Конвенції проти катувань та

інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 28 Конституції України закріплено заборону катувань, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання.

Зазначена заборона має абсолютний характер: жодні виняткові обставини, зокрема стан війни чи загроза війни, внутрішня політична нестабільність або інший надзвичайний стан, не можуть бути виправданням катувань чи інших видів жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання. Відповідно, в умовах воєнного стану держава та надавачі соціальних послуг зобов'язані вживати належних заходів для недопущення погіршення умов перебування підопічних у закладах, що надають соціальні послуги.

Під час відвідування відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання комунального закладу «Центр надання соціальних послуг» Парафіївської селищної ради (далі – відділення, заклад) 06.03.2026 групою НПМ виявлено порушення прав і свобод людини і громадянина, а також суттєві недоліки в організації діяльності закладу, що потребують невідкладного реагування та вжиття дієвих заходів для їх усунення. Детальний опис встановлених порушень викладено у звіті за результатами відвідування, що додається.

У підвальному приміщенні відділення, яке використовується як укриття, групою НПМ встановлено порушення стану системи освітлення, відсутність резервних джерел живлення, а також несправність санітарних приладів, що свідчить про неналежний технічний стан укриття та його невідповідність Вимогам щодо утримання, облаштування та експлуатації об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту, затвердженим наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579, пункту 7 розділу XVII Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198 (далі – Державний стандарт), та абзацу другому підпункту 2 пункту 5 Критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185.

Житлові кімнати не обладнано кнопками виклику персоналу. У разі виникнення потреби в екстреній медичній допомозі у підопічних виникає проблема у швидкому та своєчасному зверненні за допомогою до медичних працівників.

У закладі відсутнє дієтичне харчування з урахуванням віку та стану здоров'я підопічних, що порушує вимоги підпункту 2 пункту 39 Переліку, умов та порядку надання соціальних послуг відділенням стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання територіального центру, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29.12.2009 № 1417.

Групою НПМ встановлено порушення в деяких кімнатах норм житлової площі на особу, що свідчить про порушення закладом вимог ДБН В.2.2-18:2007 10 «Будинки і споруди. Заклади соціального захисту населення» (далі – ДБН В.2.2- 18:2007). Так, площа кімнати № 2 становить 10 м², а сама кімната розрахована на проживання 2 осіб. Відтак на одну особу припадає 5 м² що не відповідає передбаченим пунктом 6.1.1.2 ДБН В.2.2-18:2007 8-10 м² на одну особу.

Усупереч вимогам Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» встановлено порушення умов зберігання запасів харчових продуктів у складських приміщеннях відділення. Так, групою НПМ виявлено продукти харчування, термін придатності яких минув, а також бакалійні товари, які зберігаються у нефабричній тарі, у зв'язку з чим неможливо встановити дату фасування таких товарів та кінцеву дату споживання. Вживання зазначених продуктів може становити загрозу для життя та здоров'я підопічних, а також свідчить про неналежний контроль за організацією зберігання харчових продуктів у закладі.

Під час відвідування зафіксовано, що на всіх дверях житлових кімнат встановлені саморобні ручки, а самі двері перебувають у незадовільному стані та потребують заміни або ремонту. Європейський комітет з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню у частині першій пункту 34 Восьмої Загальної доповіді [СРТ/Inf (98) 12] зазначає, що заклади необхідно підтримувати у належним чином відремонтованому стані.

Усупереч статті 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод у відділенні не забезпечено належного дотримання права підопічних на повагу до приватного життя та людської гідності. Зокрема, одяг, взуття, постільна білизна та інший м'який інвентар підопічних промарковано частково, що не забезпечує індивідуалізації особистих речей, а двері туалетних кімнат не обладнані засобами замикання зсередини, що не гарантує належного рівня приватності.

Відділення облаштовано підймачем, однак він фактично не використовується, внаслідок чого підопічні, які відносяться до маломобільних груп населення, позбавлені можливості здійснення прогулянок на свіжому повітрі, що порушує право на доступність для осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення, передбачене статтею 9 Конвенції про права осіб з інвалідністю.

Окрім того, у порушення вимог ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення» у коридорах відсутні горизонтальні поручні з обох боків на висоті 0,7–0,9 м для полегшення пересування маломобільних осіб, ширина дверних отворів у житлових кімнатах становить менше 0,9 м, а дверні прорізи обладнані порогами, що перешкоджає доступу підопічних до житлових кімнат.

Усупереч статті 14 Закону України «Про безоплатну правничу допомогу» у

закладі не налагоджена співпраця з місцевим центром з надання безоплатної вторинної правничої допомоги, що порушує право підопічних на своєчасне отримання кваліфікованої професійної правничої допомоги, гарантованої державою.

Під час вибіркового ознайомлення з особовими справами підопічних встановлено, що індивідуальні плани надання соціальної послуги стаціонарного догляду не відповідають формі, визначеній Додатком 2 до Державного стандарту. Крім того, у порушення пунктів 2 та 3 розділу IV Державного стандарту такі плани не підписані надавачем та отримувачем соціальних послуг, а також не містять відомостей про виконавців заходів.

Встановлені порушення мають системний характер, свідчать про неналежне виконання адміністрацією закладу покладених на неї обов'язків щодо забезпечення додержання прав і свобод підопічних, створюють реальні ризики для їх життя і здоров'я та потребують невідкладного вжиття комплексних організаційно-правових заходів реагування.

На підставі викладеного, з метою усунення виявлених порушень прав і свобод людини і громадянина, а також беручи до уваги те, що:

відповідно до пунктів 1, 6 та 7 частини четвертої статті 11 Закону України «Про соціальні послуги», пункту 10 частини першої статті 13, пункту 9 частини першої статті 16, статті 23 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» до відання обласних державних адміністрацій належить реалізація державної політики у сфері надання соціальних послуг та здійснення моніторингу надання соціальних послуг на регіональному рівні, здійснення контролю за додержанням вимог Закону України «Про соціальні послуги», а також вирішення питань соціального захисту населення;

відповідно до пунктів 11, 13 та 14 частини п'ятої статті 11 Закону України «Про соціальні послуги», частини четвертої статті 34 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських, районних у містах (у разі їх утворення) рад належить забезпечення надання та здійснення моніторингу надання соціальних послуг, контроль за дотриманням вимог Закону України «Про соціальні послуги», а також забезпечення дотримання прав отримувачів соціальних послуг;

відповідно до частини третьої статті 11 Закону України «Про соціальні послуги», підпункту 5 пункту 4 Положення про Національну соціальну сервісну службу України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.08.2020 № 783, пунктів 1, 2 Порядку здійснення державного контролю/моніторингу за дотриманням вимог законодавства під час надання соціальної підтримки, соціальних послуг та за дотриманням прав дітей, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06.10.2021 № 1035, Національна соціальна сервісна служба України здійснює державний нагляд (контроль) за дотриманням вимог законодавства щодо реалізації права на соціальні послуги, забезпечення якості їх надання, управління системою

соціальної роботи та надання соціальних послуг, проводить моніторинг за дотриманням вимог законодавства від час надання соціальних послуг;

керуючись статтею 101 Конституції України, статтями 13, 15, 16, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»,

ВИМАГАЮ:

1. Чернігівській обласній військовій адміністрації забезпечити контроль за додержанням прав підопічних відділення.

2. Парафіївській селищній раді забезпечити вжиття невідкладних заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності закладу.

3. Національній соціальній сервісній службі України в межах компетенції вжити заходів, спрямованих на припинення та усунення виявлених порушень, зокрема у двомісячний строк з дня отримання цього подання провести моніторинг за дотриманням вимог законодавства під час надання соціальних послуг у відділенні.

4. У спосіб, передбачений чинним законодавством, вжити заходів щодо притягнення винних осіб до відповідальності.

5. Про результати розгляду подання та вжиті заходи у місячний строк повідомити мене, додавши на підтвердження відповідну інформацію та копії документів.

Звертаю увагу, що відповідно до статті 188⁴⁰ Кодексу України про адміністративні правопорушення невиконання законних вимог Уповноваженого тягне за собою відповідальність, передбачену законом.

Додаток: звіт за результатами відвідування відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання комунального закладу «Центр надання соціальних послуг» Парафіївської селищної ради на 22 арк. в 1 прим.

**Уповноважений Верховної Ради
України з прав людини**

Дмитро ЛУБІНЕЦЬ

Гиря Марина 1678

